

TAG UG/Uwch

975/51

MATHEMATEG C3

Mathemateg Bur

A.M. DYDD LLUN, 1 Mehefin 2009

1½ awr

DEUNYDDIAU YCHWANEGOL

Yn ogystal â'r papur arholiad hwn, bydd angen:

- llyfr ateb 12 tudalen;
- Llyfryn Fformiwlâu;
- cyfrifiannell.

CYFARWYDDIADAU I YMGEISWYR

Atebwch **bob** cwestiwn.

Rhaid dangos gwaith cyfrifo digonol er mwyn egluro'r dull **mathemategol** a ddefnyddir.

GWYBODAETH I YMGEISWYR

Rhoddir nifer y marciau mewn cromfachau ar ddiwedd pob cwestiwn neu ran o gwestiwn.

Cofiwch fod angen Cymraeg da a chyflwyniad trefnus yn eich atebion.

1. Defnyddiwch Reol Simpson gyda phum mesuryn i ddarganfod bras werth ar gyfer

$$\int_1^{1.8} \sqrt{8+x^3} \, dx.$$

Dangoswch eich gwaith cyfrifo a rhowch eich ateb yn gywir i bedwar lle degol. [4]

2. (a) Trwy ddefnyddio gwrthenghraifft, dangoswch fod y gosodiad

$$\cos\theta + \cos 3\theta \equiv 2\cos 2\theta \cos 4\theta$$

yn anghywir. [2]

- (b) Darganfyddwch holl werthoedd θ yn yr amrediad $0^\circ \leq \theta \leq 360^\circ$ sy'n bodloni

$$\cot^2\theta - 9 = \operatorname{cosec}\theta - \operatorname{cosec}^2\theta. \quad [6]$$

3. (a) O wybod bod

$$x^3 + y^2 + x \tan 2y = 8,$$

darganfyddwch $\frac{dy}{dx}$ yn nhermau x ac y . [4]

- (b) O wybod bod $x = 3t + t^2$, $y = \frac{1+4t}{3+2t}$, darganfyddwch

(i) $\frac{dy}{dt}$,

(ii) $\frac{dy}{dx}$, gan symleiddio eich ateb gymaint ag sydd bosibl. [5]

4. (a) Dangoswch fod gan $f(x) = (2x-3)e^{2x} - 4x + 5$ werth arhosol pan fydd x yn bodloni

$$(x-1)e^{2x} - 1 = 0. \quad [6]$$

- (b) Dangoswch fod i'r hafaliad

$$(x-1)e^{2x} - 1 = 0$$

wreiddyn α rhwng 1 a 2.

Mae'n bosibl defnyddio'r berthynas gylchol

$$x_{n+1} = 1 + e^{-2x_n}$$

gydag $x_0 = 1.1$ i ddarganfod α . Darganfyddwch a chofnodwch werthoedd x_1 , x_2 , x_3 . Ysgrifennwch werth x_3 yn gywir i bedwar lle degol a phrofwch mai'r gwerth hwn yw gwerth α yn gywir i bedwar lle degol. [7]

5. Differwch bob un o'r canlynol mewn perthynas ag x , a symleiddiwch eich atebion pan fo hyn yn bosibl.

(a) $\ln(3 + 2x^2)$ (b) $x^2 \tan^{-1} x$ (c) $(5 + 7x^2)^{10}$ [2], [2], [3]

6. Datrysych y canlynol.

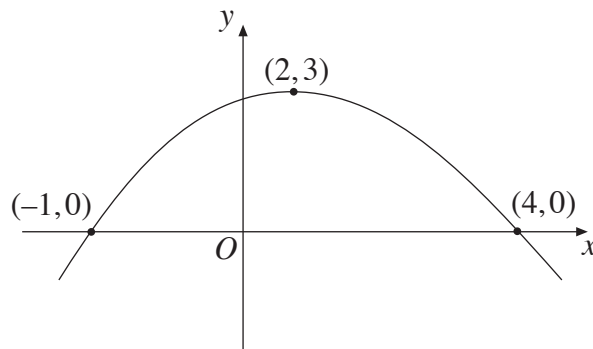
(a) $|9x - 7| \leq 3$ [3]

(b) $\sqrt{5|x| + 1} = 3$ [2]

7. (a) Darganfyddwch (i) $\int \sin 5x \, dx$,   (ii) $\int \frac{3}{(2x+7)^3} \, dx$.   [4]

(b) Enrhifwch $\int_0^3 \frac{2}{5x+3} \, dx$, gan roi eich ateb yn gywir i dri lle degol.   [4]

- 8.

Mae'r diagram yn dangos braslun o graff $y = f(x)$. Pwynt uchaf y graff yw $(2, 3)$ ac mae'r graff yn croestorri'r echelin- x yn y pwyntiau $(-1, 0)$ a $(4, 0)$. Brasluniwch graff $y = 3f(x - 2)$, gan nodi cyfesurynnau tri phwynt ar y graff.   [3]

TROWCH DROSODD

9. Mae gan y ffwythiant f barth $(-\infty, \infty)$ ac mae wedi'i ddiffinio gan

$$f(x) = 3e^{2x}.$$

Mae gan y ffwythiant g barth $(0, \infty)$ ac mae wedi'i ddiffinio gan

$$g(x) = \ln 4x.$$

(a) Ysgrifennwch barth ac amrediad fg . [2]

(b) Datrysych yr hafaliad

$$fg(x) = 12. \quad [5]$$

10. Mae gan y ffwythiant f barth $(0, \infty)$ ac mae wedi'i ddiffinio gan

$$f(x) = 1 - \frac{2}{3x^2 + 2}.$$

(a) Dangoswch fod $f'(x)$ bob amser yn bositif. [4]

(b) Ysgrifennwch amrediad f . [1]

(c) Darganfyddwch fynegiad ar gyfer $f^{-1}(x)$. Nodwch barth ac amrediad f^{-1} . [6]